

De Derde Divisie maakte zo'n beurt

In vier dagen van burger tot soldaat in de voorste lijn

MAANDAGMORGEN 3 Augustus, tijdens het voorlezen van de nieuwsberichten, onderbrak de omroeper van de A.N.P.-nieuwsdienst een ogenblik de uitzending. Men hoorde papieren ritselen en toen, te 7.12, deelde hij met rustige stem het volgende mede:

LUISTERAARS, hier volgt een oproep van de Chef van de Generale Staf. De militairen van de Koninklijke Landmacht, die een oranje waarschuwingsbericht „Proefmobilisatie” hebben ontvangen, moeten nu onmiddellijk in werkelijke dienst komen.

Zij moeten handelen overeenkomstig de lastgeving, die in hun zakboekje voorkomt, hetzij op blauw papier gemerkt met de letter Q, hetzij op oranjepapier gemerkt B één.

Deze oproeping is dus alléén bestemd voor hen, die een waarschuwingsbericht „Proefmobilisatie” van oranje kleur hebben ontvangen.

De militairen van de Koninklijke Landmacht, die een wit waarschuwingsbericht „Proefmobilisatie” hebben ontvangen, moeten er rekening mee houden, dat zij spoedig in werkelijke dienst zullen worden opgeroepen. Ieder wordt verzocht aan dit bericht zoveel mogelijk bekendheid te geven.”

DAARMEE was de eerste fase van de proefmobilisatie der Derde Divisie, de oefening „Drietand”, namelijk de voormobilisatie, aangebroken. Overal in het land legden grootverlofgangers het werk neer, begaven zich naar huis, staken zich in veldtenue, laadden de plunjezak op de schouders om zich zo snel mogelijk te begeven naar hun mobilisatie-bestemming. Bij deze vóórmobilisatie was in het geheel ongeveer 20 % van de totale sterkte der Divisie betrokken: officieren, kader, chauffeurs, koks, administrateurs, die letterlijk en figuurlijk het bed zouden gaan spreiden voor de rest van de Divisie, welke spoedig daarna zou worden opgeroepen.

Reeds in de morgenuren arriveerden in de opkomstcentra de mannen met het drietand-embleem op de mouw. Tientallen scholen waren inderhaast tot kazernes ingericht, zonder dat daartoe al te ingrijpende veranderingen behoefden te worden aangebracht. Want de schooljeugd was toch met vakantie en de banken waren tevoren verwijderd. Bovendien stond in elke klas een vriendelijk verzoek te lezen van Jantje, Wies, Jet, Toon en Mientje aan de soldaten: „Wij moeten onze school netjes houden. Wilt u het ook doen? En voorzichtig zijn met vuur?”

Twee dingen konden wij al dadelijk vaststellen: ze kwamen snel, de man-

Gedurende de eerste dagen werkte vooral de militaire administratie onder hoogspanning

(Foto L.F.F.D.)

nen van de 3e Divisie, met een opgeruimd gemoed, en... ze wisten de handen uit de mouwen te steken. De meeste koks slaagden er met allerlei kunstgrepen in, reeds des avonds een warme maaltijd te verspreken (hoewel iedereen twee lunchpakketten had moeten meebrengen) de administrateurs zafen al vroeg in de morgen met de opkomststaten voor zich, maar hoe

belangrijk de taak van deze functionarissen ook mocht zijn, de meeste belangstelling ging toch uit naar de chauffeurs. Elke nieuw-binnenkomende soldaat-chauffeur werd met een hoeratie begroet en met recht! Want op deze mannen, die enkele uren tevoren nog bakker, slager, bouwvakarbeider of sluiswachter waren (slechts een deel zit ook in het burgerleven achter het stuur) rustte voor de komende dagen een zware taak.

Allereerst toch werden zij met gehuurde bestel- of vrachtwagens naar de mobilisatie-opslagplaatsen gebracht; daar kregen zij hun organiek vervoer, waarmee zij onmiddellijk naar de hun opgegeven loodsen reden voor het inladen van de tienduizend-en-een-artikelen, welke een divisie te velde nodig heeft: wapens, rantsoenen, pioniergereedschap, en wat niet al. In snel tempo werden overal in den lande de magazijnen geleegd, in lange rijen reden de vrachtauto's terug naar de opkomstplaatsen, waar rappe handen gereed stonden om alles netjes gerangschikt neer te zetten, gereed voor uitgifte.

Zo verstreek deze dag der vóórmobilisatie in volstrekte orde. Omstreeks het middernachtelijk uur waren alle opslagplaatsen volkomen leeg, het beschikbare materiaal was bij alle onderdelen aanwezig. Alleen kwam op enkele punten de munitie pas in de loop van

Dinsdagmorgen beschikbaar. In elk geval was hiermee duidelijk aangetoond, dat onze mobilisatiemagazijnen in geval van oorlogsdreiging binnen 24 uur na afkondiging van de vóórmobilisatie leeg kunnen zijn, en de inhoud verdeeld over tientallen scholen, vrijwel onvindbaar voor het vijandelijke luchtwapen.

Mobilisatie

ONGETWIJFELD zal er Dinsdagmorgen 7 uur nog intensiever naar de nieuwsberichten van het A.N.P. zijn geluisterd dan anders het geval is. Inderdaad, midden in de uitzending volgde net als Maandag een onderbreking, waarna de omroeper als volgt verder ging:

„Luisteraars, hier volgt een oproep van de Chef van de Generale Staf. De militairen van de Koninklijke Landmacht, die een wit waarschuwingsbericht „Proefmobilisatie” hebben ontvangen, moeten nu onmiddellijk in werkelijke dienst komen. Zij moeten handelen overeenkomstig de aanwijzingen, die in hun zakboekje voorkomen op de witte lastgeving gemerkt met de letter C.

Deze oproeping geldt dus alleen voor hen, die een waarschuwingsbericht „Proefmobilisatie” van witte kleur hebben ontvangen. Ieder wordt verzocht aan dit bericht zoveel mogelijk bekendheid te geven.”

Daarmee was dus, 24 uur na de eerste fase, de tweede fase begonnen: de eigenlijke mobilisatie. Ging het Maandag maar om een paar duizend man, ditmaal betrof het er omstreeks 15.000, die allen hun dagelijkse arbeid in de steek moesten laten. Het was dus op de stations heel wat drukker dan de vorige dag, maar toch bezwaarden ook deze 15.000 militairen de Ned. Spoorwegen niet al te zeer, ondanks het intensieve vervoer van vacatiegangers. Slechts hier en daar moest een extra-trein worden ingelast. In de eerste morgenuren bleef het in de scholen, welke wij bezochten, nog merkwaardig rustig. Wij kregen zelfs de indruk, dat de opkomst op de vóórmobilisatiedag aanvankelijk sneller liep. Maar na het middaguur stroomden ze overal binnen en heerste er in de scholen de bekende stemming van „Ha, ouwe jongen, ben je ook de pineut?”

Daar was veel handengeschud en schoudergeklop, daar was een sfeer als van een reunie van oud-strijders, die elkaar in jaren niet hebben gezien. De dagelijkse zorgen — zorgen ook om deze opkomst, die voor velen helaas loonderving betekende, omdat verscheidene werkgevers niet doorbetaalden — raakten op de achtergrond in het verheugende besef, dat de kameradschap, ontstaan in twintig maanden dienst, nog in volle omvang aanwezig was.

Dinsdag tegen de avond was 95 % van de totale sterkte binnen, hetgeen een uitstekend resultaat mag worden genoemd. Want onder deze ontbrekende 5 % bevonden zich ongetwijfeld militairen, die wettig afwezig waren.

Overigens deelen zich merkwaardige staaltjes van activiteit voor. Wij zullen er een paar vermelden. Een militair van 32 R.I., werkzaam aan een vliegveld aan de Belgisch-Franse grens, hoorde 's morgens 7 uur in de Nederlandse radio de oproep. Des middags te 17.00 uur was hij gepakt en gezakt aan de school Escamplaan te 's-Gravenhage. Een boerenjongen uit

Ontmoeting van oude kameraden, bekend beeld van de oefening „Drietand” (Foto L.F.F.D.)

een klein dorpje Zuid van Valkenburg had met zijn zuster een heel waarschuwingsschema in elkaar gezet. Zij moest het gemeentehuis in het oog houden en zodra zij zag, dat de bode daar een oranje biljet aanplakte, op de fiets springen, naar zijn werk rijden, waarna hij de fiets zou overnemen en snel naar huis komen.

En zo gebeurde het ook inderdaad. Een officier, die voor zaken in Zweden was, kwam per auto dag en nacht doorrijdend, terug. Een sergeant, die geen „waarschuwing proefmobilisatie” had ontvangen, schreef een aangetekende brief aan zijn commandant, waarom hij er niet bij mocht zijn. En hij kwam er bij!

Zo zouden wij door kunnen gaan. Het zijn alle bewijzen, dat de mannen van de 3e Divisie en in het algemeen gesproken onze Nederlandse soldaten uit het goede hout gesneden zijn!

Vroeger dan verwacht werd, namelijk reeds in de loop van Woensdag, waren de troepen vrijwel in gevechtvaardige toestand voor afmars gereed. Er bleef dus nog tijd over en deze werd natuurlijk gebruikt om de puntjes nog eens even op de i te zetten, het verbindingsmaterieel te testen, de wapens te verzorgen, wat exercitie en opfrissing van vele theorieën kwam er natuurlijk ook bij te pas, tot verbazing van de buitenlandse waarnemers, die zich niet konden indenken, dat bij een dusdanig scherp gestelde tijdsindeling nog gelegenheid voor wapeninspectie, exercitie en theorie overbleef!

Vervoer naar het concentratiegebied

WOENSDAGAVOND stonden in alle opkomstcentra de colonnes gereed, welke de mannen van de 3e Divisie naar het concentratiegebied zouden vervoeren. Bovendien werden op verscheidene spoorwegemplacements extra-treinen in gereedheid gebracht om het niet gemotoriseerde gedeelte van de divisie naar het Zuiden te brengen. Omstreeks het middernachtelijk uur zette heel dit raderwerk, geleid door de Inspecteur van het Verkeerswezen, zich in beweging. Overal in den lande begonnen de wagens te rijden, en achtereenvolgens stoomden ook de volgeladen treinen de

stations uit. Een nieuwe krachtproef was begonnen! Uit het noorden, het westen, het midden en zuiden rukten de colonnes naar het concentratiegebied aan de westelijke Maasoever noord van Venlo. Natuurlijk was te voren een tot in de puntjes kloppend tijdschema gemaakt, waardoor voorkomen werd, dat twee verschillende colonnes op hetzelfde tijdstip dezelfde weg zouden willen berijden of eenzelfde kruispunt passeren. Dat was dus haarfijn uitgekend door Staf I L.K. en Staf 3e Divisie en gecontroleerd door de Inspectie Verkeerswezen en het ging er nu alleen maar om, dat precies op tijd zou worden gestart, de voorgescreven snelheid zou worden betracht en stipt op tijd de controlepunten zouden worden gepasseerd. Overal langs de routes waren controleposten ingericht: ook de technische en geneeskundige dienst was daar aanwezig om in te grijpen of hulp te verlenen waar nodig.

Aan de Ortheneseweg nabij Den Bosch zagen wij omstreeks twee uur in de nacht lange colonnes militaire voertuigen passeren. 't Klopte daar als een bus! Stipt op tijd passeerden de colonnes de controlepost en nadat de commandant zich had gemeld vertrok hij met zijn jeep richting Zuid om het hoofd van de colonne weer in te halen. De Chef Generale Staf, Luitenant-Generaal B. R. P. F. Hasselman, die zich zowel Maandag als Dinsdag in diverse opkomstcentra op de hoogte had gesteld van de gang van zaken, sloeg hier het vervoer der troepen gade. De Generaal verklaarde, tevreden te zijn over hetgeen hij tot dusverre had gezien.

In de Koning Willem I kazerne was de hoofdcontrolepost gevestigd. Hier spraken wij de kapitein Groetes, die ons vertelde, dat geheel dit massale vervoer zonder enige stagnatie en zonder ongevallen verliep. De rust, welke in deze post heerste, frappeerde ons. Een enkele telefoon rinkelde, op een grote kaart werden wat lijnen getrokken en dat was al!

Later in de nacht en bij het aanbreeken van de dag, zagen wij op enkele andere kruispunten, o.a. bij St. Antonis, de colonnes passeren, de chauffeurs diep in hun jassen gedoken, maar klaar wakker, de ogen scherp gericht op het achterlicht van hun vóórligger. In St. Antonis ontmoeten wij de luitenant-kolonel Coumou, aan wie de gehele verkeerscontrole — en waar nodig de verkeersleiding — buiten het concentratiegebied van de divisie was opgedragen. „'t Loopt niet slecht tot nu toe”, zei hij laconiek. „Maar bel me om 12 uur in Den Bosch op, dan heb ik een volledig overzicht.”

Nu, dat telefoontje leverde goed nieuws op. Het transport bleek volkomen volgens het schema verlopen. Er waren geen ongelukken van betekenis gebeurd, geen enkele militair liep enige verwonding op en op de vastgestelde tijden arriveerden vrijwel alle colonnes in het concentratiegebied. Zelfs de colonnes uit Assen, welke ongetwijfeld de grootste afstanden te rijden hadden, kwamen keurig op tijd langs de controleposten en aan het eindpunt.

In Deurne mochten wij opnieuw een kort onderhoud hebben met de Chef Generale Staf. De Generaal verklaarde zeer grote waardering te hebben voor het uitstekende werk door de militaire chauffeurs verricht, te meer waar het merendeel van deze mannen in het burgerleven niet achter het stuurrad zit.

Met de extra treinen — acht in totaal — werden die nacht in het geheel ongeveer 5.000 man vervoerd; één trein bracht een afdeling 155 houwitsers van Roosendaal naar het concentratiegebied. Ook deze treinen liepen dank zij de goede samenwerking tussen de Sectie Spoorwegdienst van de Inspectie Verkeerswezen en de Ned. Spoorwegen geheel volgens het plan en kwamen op de minuut op de plaats van bestemming aan.

In de stellingen

In de loop van Donderdag betrokken de onderdelen van de Divisie hun bivaks in het concentratiegebied, de drie regimenten infanterie naast elkaar langs de Maas, daarachter de divisie-artillerie, het geneeskundig bataljon, het genie-bataljon en het verkenningsseskadron, in het hart van het gebied en meer naar achteren nabij Deurne het stafkwartier van de Divisie. Nabij Horst de commandopost, het centrale punt, van waaruit heel dit ingewikkeld apparaat na opkomst in het concentratiegebied werd bestuurd. De Vrijdag werd besteed aan de inrichting der stellingen, het ingraven van het materieel, zodat tegen 20.00 uur Vrijdagavond de Divisie gereed was om met de wapens in de hand tegen de vijand op te treden.

Sinds Dinsdag, de algemene mobilisatiedag, waren drie dagen verlopen, het was, in militaire termen gesproken,

M+3. Op dat moment stond dus vast, dat de Divisie aan haar opdracht had voldaan, namelijk in drie dagen na de mobilisatiedag gevechtvaardig te zijn!

Drietand-contact.....

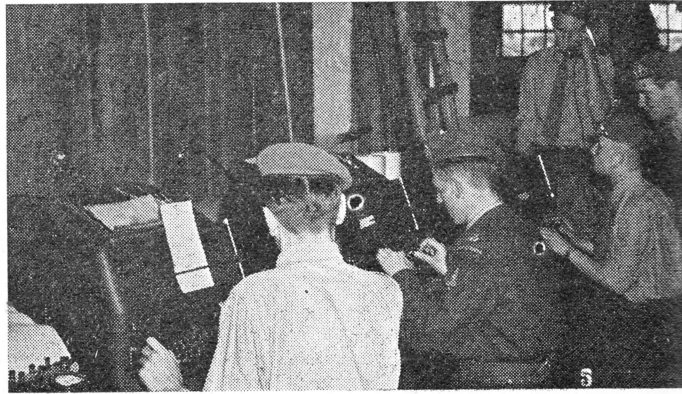
In de nacht van Vrijdag op Zaterdag braken de vijandelikheden uit. Even na één uur gaf generaal-majoor J. G. Warringa, Commandant 3e Divisie, het codewoord „Drietand-contact” uit, hetgeen het begin van de strijd betekende. Er was namelijk, om de mobilisatie-oefening volledig te maken, een oefening ontworpen, waarbij een zekere spanning tussen groenland en blauwland steeds grotere afmetingen aannam, totdat een conflict onvermijdelijk bleek. De grens van beide landen liep 1 km west van de Rijn, en in het gebied tussen Rijn en Maas was patrouille-activiteit merkbaar. Deze patrouilles, de voelhorens van de aan de Maas liggende derde Divisie, werden gevormd door een compagnie van het Korps Commando Troepen onder leiding van de kapitein v. d. Meer.

Bij het uitbreken van de vijandelikheden veranderden deze Commando's plotseling van kleur en werden tegenpartij, met de opdracht het de „vijand” zo lastig mogelijk te maken. In het „hol van de leeuw”, namelijk in het hoofdkwartier van de vijand nabij Arcen, sprak Vrijdagavond laat generaal-majoor Warringa nog met de Commando's, drukte hun op het hart geen vernielingen aan legermateriaal toe te brengen en geen gevechten van man tegen man te leveren. Hij bood de commandant enkele stormboten aan, hetgeen deze van de hand wees. De Commando's zouden op eigen middelen de Maas oversteken. Overigens gaf de Generaal hun volkomen de vrije hand in de wijze waarop zij hun taak zouden vervullen.

Aan de westoever van de Maas lagen in afwachting van de dingen, die komen zouden in volgorde van Noord naar Zuid allereerst 33 R.I. van Geysteren tot Ooyen, dan 31 R.I. van Ooyen tot Houthuizen, en ten slotte 32 R.I. van Houthuizen tot Blerick. Zwemmend en op geïmproviseerde vloten stak in het holst van de nacht de vijand de Maas over. Te voren had men natuurlijk verkenningen verricht en de oever afgetast en zo had men de indruk gekregen, dat in het Noorden, bij 33 R.I. een gat was opengebleven in de oeververdediging. Hier werd dus de eerste stoot verricht. Maar dat bleek een streep door de rekening! De in dit vak liggende compagnie van 33

Links: Generaal-majoor J. G. Warringa, commandant 3e Divisie, in zijn terdege gecamoufleerde jeep.

Rechts: Telexisten van de Verbindingsdienst aan het werk in een boerenschuur. (Foto's L.F.F.D.)

's Maandags meldde deze vaandrig zich als een der eersten; 's Zaterdags ontmoetten wij hem wéér, heel toevallig, bij de commandopost van 32 R.I. te velde. (Foto L.F.F.D.)

R.I. had zich zó voortreffelijk onzichtbaar en geluidloos ingegraven, dat men aan de andere zijde daar niets van had gemerkt en in de waan verkeerde met een „vergeten” stukje front te doen te hebben. Hier werd dus een oversteek gewaagd, maar dat liep verkeerd af. De meeste infiltranten werden krijgsgevangen gemaakt en slechts enkelen slaagden er in te ontsnappen.

Het in de zuidelijke sector liggende 32 R.I. was bij wijze van proef voorzien van een vijftiental kleine zoeklichten, die geregeld de Maas overflitsten, nu hier, dan daar. Hoewel aan het gebruik van zoeklichten weer het nadeel is verbonden dat men telkens even moet wennen aan de na de lichtflits opnieuw invallende duisternis, bleek de vijand toch weinig zin te hebben om hier een infiltratiepoging te wagen. Hij bepaalde zich tot het front van 31 R.I. en 33 R.I.

Inderdaad bereikten Commando's de overkant en slaagden erin, de nodige spanning, waakzaamheid en activiteit bij de mannen van de 3e Divisie te veroorzaken.

Inmiddels waren nabij een brug in de weg Deurne-Venray vijandelijke paratroepen geland (in werkelijkheid buiten het Divisiegebied om per auto aangevoerd), die deze brug hadden opgeblazen. De weg Deurne-Venray was een hoofdaanvoerweg en dus moesten onmiddellijk allerlei maatregelen worden genomen. Het verkenningeskadron kreeg opdracht met deze parachutisten af te rekenen en stormde met zijn Chaffee's langs de stille Peelwegen naar het bedreigde punt, de genie zette zich ogenblikkelijk aan het werk om een nieuwe brug te bouwen, het verkeer werd onmiddellijk omgeleid over andere wegen. De aan- en afvoer werd niet noemenswaardig onderbroken. Zo kon ook deze volkomen onverwachte vijandelijke actie vrij snel tot staan worden gebracht. De meeste paratroepers werden gevangen gemaakt, slechts enkelen ontsnapten.

Nadat Zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur een gevechtspauze was ingetreden, kwamen in de namiddag de Commando's opnieuw tot actie. Vooral in de midden- en noordsector toonden zij zich zeer agressief, zodat de divisiecommandant om op alles voorbereid te zijn, zijn reserves, te weten een bataljon infanterie en een tankbataljon (dit laatste was slechts pro memorie aanwezig) zomede het verkenning-

eskadron naar voren deed brengen. Deze verplaatsing geschiedde buitengewoon snel. Alle beschikbare vervoermiddelen werden onmiddellijk ingezet. Normaal zou de infanterie op de tanks hebben plaats genomen, nu sprong zij in alles wat maar rijden kon, en weldra raasde wagen na wagen langs de commandopost, richting Maas, zodat reeds te 19.00 uur het bataljon (met de denkbeeldige tanks) ter plaatse was. Toen kwam omstreeks ditzelfde tijdstip, volkomen onverwachts, de vijandelijke hoofdaanval los, niet in midden of noord, maar in het zuiden, tegenover Grubbenvorst.

De Commando's slaagden er in, een bruggehoofd te vormen, waarop zich de gezamenlijke actie van 32 R.I. en reserve-bataljon richtte. In de commandopost van Commandant 32 R.I., de kolonel Naarding, bevond zich thans ook de Divisiecommandant, de generaal-majoor Warringa, om tezamen met zijn regimentscommandant de te voeren actie te bespreken. Dat was een pakkend beeld: de in duister gehulde commandopost van de C-32 R.I., de op tafels uitgespreide stafkaarten, waarop aan de hand van de radioberichten de stand van zaken van minuut tot minuut werd gevolgd, tot alle maatregelen genomen waren en de daad aan de man in de voorste lijn was, de man in wiens handen nu de uitslag van het gevecht ligt: overwinning of nederlaag de doodeenvoudige infanterist.

Inmiddels was ook een (kunstmatige) infiltratie van Commando's tot stand gebracht, waardoor overal een toestand van de allergrootste waakzaamheid was ingetreden.

Nu kreeg men echt het beeld van een oorlogstoestand. Met afgeschermden lichten reden jeens naar voren, patrouilles doorkruisten het terrein, schildwachten lieten niemand door dan na uiterst nauwkeurig identificatie, in de verte hoorde men het geknetter van het geweervuur.

Te 24.00 uur eindigde de oorlogstoestand. Overal in het gevechtsgebied doken de Commando's op. Het bleek dat zij tamelijk ver in het terrein waren doorgesrongen: drie hunner brachten het zelfs tot de commandopost van de generaal-majoor Warringa, maar de generaal was nèt even weg. Pech gehad!

Overigens hebben de mannen met de Groene Baret hun vijandelijke rol voortreffelijk gespeeld. Onvermoed zijn zij steeds weer de Maas overgestoken, nu hier dan daar

deelden zij hun speldeprikken uit, daarmee de Divisie tot onafgebroken waakzaamheid dwingend. Ook de generaal-majoor Warringa had alle lof voor hun optreden. Het doel van de oefening: na te gaan of infiltratie op belangrijke schaal mogelijk is, en welke invloed deze infiltratie op de gang van zaken in de Divisie uitoefent, is dank zij de compagnie Commando's van de kapitein v. d. Meer, volledig tot zijn recht gekomen.

En wanneer dan is komen vast te staan, dat infiltraties slechts op kleine schaal mogelijk waren en dat zij de gang van zaken niet noemenswaardig vermochten te verstoren, dan ligt dit zeker niet aan de activiteit van de Groene Baretten.

Over de rest van de oefening Drietand moeten wij kort zijn. Zondag was rustdag, te velde werden godsdienstoefeningen gehouden. Daarna liet op tal van punten in het Divisievak het muziekcorps van de Limburgse Jagers zich horen. Maandag overdag reden opnieuw de colonnes over de weg, maar nu in omgekeerde richting. Het personeel van die onderdelen, welke bij de concentratie per trein waren vervoerd, ging nu per bus terug. Daarvoor waren in diverse colonnes een aantal bussen ingedeeld. Ook dat vervoer geschiedde in de beste orde. Zo kwamen de mannen van de 3e Divisie Maandagavond weer in hun opkomstcentra terug, net of er niets gebeurd was.

De rest van de week werd besteed met de duizend-en-een karweitjes, welke aan het opnieuw met grootverlofgaan zijn verbonden.

Ook de Dienst Welzijnszorg Leger kreeg nu zijn kans en greep die met beide handen. Overal waar de mannen met de drietand lagen, organiseerde het bureau Recreatie van de D.W.L. op 11, 12 en 13 Augustus toneel-, cabaret- of filmvoorstellingen, die algemeen zeer op prijs zijn gesteld.

En hierbij moeten wij het laten. De 3e Divisie heeft het goed gedaan, zij heeft nationaal en internationaal, een beste beurt gemaakt!

R.

Drietand flitsen

Van links naar rechts, van boven naar beneden: In de voorste lijn, de infanterie, de loop gericht op de vijand — Minister Staf wordt geïnterviewd door de radioreporter Guus Weitzel van de Wereldroep — de verbindingdienst paraat; de eerste contacten zijn gelegd — de Koninklijke Luchtmacht voert reeds verkenningsvluchten uit — 't eten voor de mannen, belangrijke factor in de strijd — verslaggevers drommen samen; de minister legt een verklaring af — een geluidmeetpeloton tracht de positie van vijandelijke artillerie te bepalen — Geweren, geweren, geweren... duizenden werden er uitgedeeld — een oplegger met een chaffee-tank haastig op weg naar het concentratiegebied — de infanterie rukt op door het Brabantse land — „Weet U nog Aal...?” De Aalmoezener en zijn mannen halen herinneringen op — het weerzien van oude kameraden (alle foto's L.F.F.D.)